

1 **Platan východní** (*Platanus orientalis*) je mohutný opadavý [strom](#) z čeledi [platanovitých](#).
2 Je to jediný evropský druh platanu, ostatní se vyskytují ve východní Asii a Severní
3 Americe; v Evropě je třetihorním reliktem.

4 Popis

5 Jedná se o mohutný strom, který dosahuje výšky až 30 m. [Borka](#) je v dolní části kmene
6 odlučná v nápadných pestrobarevných plátech. Listy jsou jednoduché, střídavé, s
7 dlouhými [řapíky](#), [čepele](#) jsou relativně velké, nejčastěji 9–18 cm dlouhé a 8–16 cm
8 široké, většinou [pětiklané](#) až pětídílné, řidčeji až sedmiklané (sedmidílné), členěné
9 zhruba do poloviny nebo i více.

10 [Plodenství](#) platanu východního

11 Květy jsou jednopohlavné, uspořádané v [květenství](#) hustých hlávek, samčí a samičí
12 odděleně v různých hlávkách. Kalich i koruna jsou velmi nenápadné, šupinovité. Samičí
13 hlávky bývají po 3–4, zřídka až 7 na jedné stopce, jen málokdy jednotlivé. Plodem
14 je [nažka](#) (některými autory považovaná za [oříšek](#)), nažky jsou uspořádány do
15 hustých plodenství – [hlávek](#), které mají asi 1,5–3 cm v průměru. Na bázi nažky je
16 věneček chlupů, pomocí kterých se nažka šíří větrem (anemochorie). Nažky jsou asi 5–
17 7 mm dlouhé, vrchol nažky je široce kuželovitý s 2–5 mm dlouhým zbytkem čnělky.

18 Počet chromozómů je $2n=42$.

19 Výskyt

20 Platan východní je původní ve východní části Středomoří, a to od jižní Itálie a Sicílie,
21 přes Balkán, kde se vyskytuje jižně od asi 42. rovnoběžky, na východ
22 přes Turecko, Kavkaz po Írán. Roste především v lužních lesích a stromových porostech
23 kolem vodních toků.

24 Význam

25 Je pěstován v některých oblastech jako okrasný strom. V České republice však jen
26 naprosto výjimečně (např. Sychrov, zámecký park Židlochovice), protože není tak dobře
27 mrazuvzdorný jako podobný platan javorolistý, který je pravděpodobně jeho kulturním
28 křížencem.

29 Odkazy

30 Reference

31 The IUCN Red List of Threatened Species 2021.2. 4. září 2021.

32 PLATANUS ORIENTALIS L. – platan východní / platan východný | BOTANY.cz. botany.cz

33 ZELENÝ, Václav. Platanaceae Dumort. In: HEJNÝ, Slavomil; SLAVÍK, Bohumil. Květena
34 České republiky, vol. 1. Praha: Academia, 1988. S. 509–513.

35 GRUEVA, M.; ZHELEV, P. Population genetic structure of *Platanus orientalis* L. in
36 Bulgaria. Forest Biogeosciences and Forestry. 2011.

37

38

39